

• Was

Er worden verschillende categorieën onderscheiden:

1. zelf-gezuiverde was

2. zelf-gegoten kunstraat

3. siervoorwerpen van bijenwas.

Zelf-gezuiverde was: per inzender mag slechts één blok was aangeboden worden. Het stuk moet minstens 500 gram wegen. Het stuk mag niet van een etiket of ander kenteken zijn voorzien.

Zelf-gegoten kunstraat: per inzender een serie van drie vellen. De vellen kunstraat mogen niet voorzien zijn van een etiket of opschrift. Een jury zal de zelf gezuiverde was en zelf gegoten kunstraat beoordelen op kleur, geur, structuur en verontreinigingen, de zelfgegoten kunstraat tevens op sterkte, gewicht, oppervlaktemaat.

Siervoorwerpen en kaarsen van bijenwas: het aantal inzendingen per deelnemer is onbeperkt. De beste inzendingen van de diverse klassen worden met een certificaat gehonoreerd.

248

Ontmoetingsruimte/café

Natuurlijk bent u niet genoodzaakt de hele dag het programma te volgen. In de aula is de hele dag gelegenheid om met uw collega's van gedachten te wisselen onder het genot van een drankje. Voor het slagen van een groot gedeelte van deze Studiedag, vooral wat betreft de diverse keuringen, de drachtplantenbeurs en postersessie zijn we van uw medewerking afhankelijk.

Toegangsprijs

Omdat de kosten van de Studiedag voor een gedeelte worden gedragen door onze organisatie, vinden wij het redelijk dat niet-leden van de Bond van Bijenhouders NCB een hogere toegangsprijs betalen. Leden van de BvB NCB, en hun partner, betalen op vertoon van de lidmaatschapskaart f15,-. Voor ieder ander bedraagt de toegangsprijs f20,-. U ontvangt hiervoor een lunch, twee koffie/thee en een samenvatting van de lezingen. Mogen we op 9 november a.s. op u allen rekenen?

VBBN-symposium

'Natuurzuivere Honing'

op zaterdag 2 november 1996, in het Biotechnion te Wageningen, zaal 62

09.30 uur: zaal open, koffie en ontvangst

10.00 uur: dr. P.A. Oomen, medewerker

Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen: 'Tussen gif en gewasbescherming: zes jaar meldingen van spuitsterfte'. Al zes jaar wordt imkers gevraagd verdachte gevallen van spuutschade te melden aan hun organisatie. Het doel daarvan is om aanwijzingen te krijgen hoe ernstig het probleem is van de spuutschade in Nederland. Heeft het resultaat als imkers hun spuutschade melden?

11.00 uur: dr. M. de Greef, Rijksstation voor Nematologie en Entomologie te Merelbeke (België): 'Residu determinatie van fluvalinaat in Belgische honing en bijenwas'.

In 1984 werd *Varroa jacobsoni* voor het eerst gesignaleerd in België. De eerste jaren werden vooral Folbex (broompropylaat) en Perizin (coumaphos) gebruikt om de mijt te bestrijden. In 1988 werd Apistan (fluvalinaat) erkend als bestrijdingsmiddel en vrij vlug vanwege zijn hoge efficiëntie en zijn gemakkelijke toepasbaarheid algemeen gebruikt door de imkers. De strips worden via de imkersvereniging tegen een door het Ministerie van Landbouw gesubsidieerde prijs verspreid. Om de invloed van een verhoogd gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bijenteelt na te gaan werd in 1989 gestart met een onderzoek naar residuen in bijenprodukten. Hoe luidt de conclusie?

11.45 uur: dr. H.A. van der Schee, Inspectie Volksgezondheid, Amsterdam: 'Residuen van bestrijdingsmiddelen en sulfapreparaten in honing'.

De Inspectie Gezondheidsbescherming - Keuringsdienst van Waren in Amsterdam is gespecialiseerd in het onderzoek naar residuen van bestrijdingsmiddelen die in de land- en tuinbouw gebruikt worden. In het kader van deze specialisatie worden regelmatig monsters honing geanalyseerd op de aanwezigheid van residuen van deze middelen. Van vaten importehoning, die vanuit landen buiten de EG Nederland binnenkomen, dienen volgens recente regels steekproeven genomen te worden voor nader onderzoek op kwaliteit en samenstelling. Hoe staat het met de kwaliteit van onze Nederlandse honing en de honing die in de groothandel te koop is?

12.15 uur: dr. W. Rohner, dierenarts uit Rheinland: 'Naturreicher Waldhonig'. Hoe natuurlijk is honing uit de natuur?

13.15 uur: lunchpauze

14.00 uur: drs. A. de Ruijter, directeur Stichting Landelijk Proefstation voor Insektenbestuiving 'Ambrosiushoeve' te Hilvarenbeek: 'Het bestrijdingsmiddelenonderzoek op de Ambrosiushoeve en de kwaliteit van honing'. Door de Ambrosiushoeve wordt onderzoek gedaan naar de giftigheid en de gevaarlijkheid van gewasbeschermingsmiddelen. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt bij de beoordeling van mogelijke negatieve effecten van bestrijdingsmiddelen bij de registratie van deze middelen. Heeft dit jarenlange onderzoek resultaat opgeleverd voor de Nederlandse imkers?

15.00 uur: prof. G. Vorwohl, Landesanstalt für Bienenkunde te Stuttgart: 'Rückstände von Varroabekämpfungsmitteln im Bienenhonig und in anderen Bienenprodukten mit besonderer Berücksichtigung der Verhältnisse in Deutschland'.

Sinds 1988 loopt aan het Landesanstalt für Bienenkunde een programma ter controle van resten van varroabestrijdingsmiddelen in honing en andere bijenprodukten. Elk

jaar worden enkele honderden honingmonsters geanalyseerd, vooral op broompropylaat (Folbex VA), coumaphos (Perizin), fluvalinaat (Apistan, Klartan, Mavrik) en flumethrin (Bayvarol). Daarnaast is ook een fungicide stof aangetoond: vinclozolin, de werkzame stof van Ronilan, waarmee schimmelaandoeningen in kool bestreden worden. Vinclozolin kan als voorbeeld van een bijen-gevaarlijke pesticide gelden, die in bloeiende planten gespoten mag worden en daardoor in de nectar en honing terecht komt.

Bovengenoemde varroacide stoffen lossen gemakkelijk op in de was. Met elke behandeling groeit het restant in de was. Bereiken de resten een waarde van 1 mg/kg of meer, dan kunnen kleine deeltjes van deze resten in de opgeslagen honing terechtkomen. Speelt de was een centrale rol in het residu-probleem?

16.00 uur: sluiting

Het Symposium 'Natuurzuivere Honing' wordt georganiseerd door de Commissie Honing van de VBBN. Het symposium is bestemd voor iedere imker die iets meer wil weten van het voorkomen en het voorkomen van resten van bestrijdingsmiddelen in honing en was. Bestaat natuurzuivere honing wel? Deze vraag zal op het symposium zeker beantwoord worden.

Geïnteresseerden kunnen zich opgeven bij de VBBN, Postbus 90, 6720 AB Bennekom en door overmaking van f22,50 op girorekening 84.68.01 t.n.v. VBBN Wageningen. U krijgt dan zo spoedig mogelijk een uitgebreid programmaboekje met routebeschrijving toegestuurd. Aan de zaal betaalt u f25,- entree.

Niet VBBN-leden betalen f30,-. Willen VBBN-leden hun lidmaatschapskaart meenemen?

Dit bedrag is inclusief koffie, thee en lunch.

Het maximum aantal bezoekers is 150, dus schrijf u snel in om verzekerd te zijn van deelname aan dit boeiende, internationale symposium.

Presentatie nieuwe uitgave 'Werkboek bijen houden'

Joop Beetsma

Op 3 juli j.l. presenteerde de heer J.J. Speelziek in de tentoonstellingsruimte van het Bijenhuis een door hem geheel herziene uitgave van het 'Werkboek bijen houden'. Allereerst verwelkomde de heer D. Vunderink, voorzitter van de VBBN, de aanwezigen en in het bijzonder de heer en mevrouw Speelziek en de van oorsprong Nederlandse imker Gerbrand van Dyke, uit de Verenigde Staten, die bij vrienden op bezoek was. Kort daarop kon hij de nieuwe voorzitter van de Vlaamse Imkersbond, de heer L. Baeten en echtgenote welkom heten. De heer Vunderink leidde de presentatie van het Werkboek als volgt in.

"De derde herziene druk van het Werkboek verscheen in 1988. Omdat er vooral voor de cursussen steeds weer belangstelling voor het Werkboek bestaat en omdat een aantal organisatorische gegevens niet meer up-to-date

was, benaderde de heer H.J.J. van den Broek, voorzitter van de Commissie Onderwijs van de VBBN, de heer Speelziek met het verzoek een nieuwe uitgave te willen verzorgen. Omdat hij de tekst van de vorige uitgave niet meer op diskettes had staan, wees de heer Speelziek in eerste instantie dit verzoek af. Daarna ontstond bij de Commissie Onderwijs het idee om deze tekst door middel van een scanapparaat alsnog op diskettes over te brengen. De heer L. Eendhuizen ondervond dat het, ondanks de geavanceerde apparatuur, niet eenvoudig is om een weinig voorkomend lettertype te scannen. De tekst moet woord voor woord gecontroleerd en eventueel gecorrigeerd worden.

Toen de Commissie Onderwijs, met de tekst op diskettes in de hand, opnieuw bij de heer Speelziek aanklopte, wilde hij zich voor de vierde en laatste keer inzetten om er een goed bruikbaar en aantrekkelijk boek van te maken. Tijdens de presentatie vertelde de heer Speelziek dat hij zich allereerst afvroeg voor welke Nederlandstalige imkers hij zijn boek zou herzien. Hij besloot hiervoor het resultaat van de enquête Bijenhouderij 1994, gehouden door Elbert van Aalst, stagiaire van de IKC-sectie Bestuiving, als basis te nemen. Deze keus bepaalde bijvoorbeeld dat hij de (meestgebruikte) genormaliseerde Spaarkast uitvoerig beschrijft en er opnieuw een bouwtekening van opneemt en een aantal andere kasttypen beknopt beschrijft. Deze keus had eveneens tot gevolg dat hij bijvoorbeeld aan de biotechnische bestrijdingsmethoden van de varroamijt geen aandacht besteedt, omdat meer dan 90% van de imkers chemische bestrijding toepast (persoonlijke toelichting). De voorbereiding van de vierde druk heeft veel tijd gekost, vooral het samenstellen van het trefwoordenregister. Dit register is een belangrijke verbetering van het boek omdat het hierdoor veel gemakkelijker te gebruiken is. Tenslotte werd door de heer J. Salentijn de nieuwe tekst geredigeerd en aangepast aan de nieuwe spelling, wat voor de heer Speelziek weer vele uren computerwerk betekende.

Het had maar een haartje gescheeld of de nieuwe uitgave was niet verschenen. Drukkerij Robine in Twello brandde geheel uit, maar gelukkig voor de imkers lag de film voor het boek bij de binder in de brandkast.

De heer Vunderink bedankte de heer Speelziek voor zijn toelichtingen en sprak zijn vreugde uit over het feit dat de VBBN nu een cursusboek heeft kunnen uitgeven dat geheel aan de huidige situatie is aangepast. Een volgende druk zal door de Commissie Onderwijs worden verzorgd. De heer Vunderink was blij verrast dat de nieuwe voorzitter van de Vlaamse Imkersbond, de heer L. Baeten, gehoor had gegeven aan de uitnodiging om bij deze presentatie aanwezig te zijn. Het was een goede gelegenheid om alvast met elkaar kennis te maken.

De heer Baeten bedankte eveneens de heer Speelziek voor zijn omvangrijke werk voor het Werkboek en gaf daarna een korte toelichting op de veranderde organisatie in de Vlaamse imkerswereld. Aan het einde van de gezellige bijeenkomst signeerde de heer Speelziek de uitgereikte exemplaren van het nieuwe 'Werkboek bijen houden'."

Uit de PC van de voorzitter

Dick Vunderink

U hebt in het vorige nummer van **Bijen** al dan niet opgelucht mijn 'Uit de PC' gemist. Ik was wat afgeleid en niet door mijn bijen. En ook nu wil ik niet over bijen schrijven, want ik wordt daar dépri van met al die kou en onbevuchte jonge koninginnen. Is de contributieverhoging aanvaard en dan krijg je dit.

Nog iets om niet over te juichen. Wij hebben de laatste vergadering van de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap beleefd. U weet, het Landbouwschap (LBS) wordt in hoog tempo afgebouwd, en waar wij meestal achteraan komen, mogen we dit keer de spits afbijten. Als een van de eerste is onze afdeling opgeheven. En de secretaris die ons dit bericht kwam brengen verzekerde ons dat wij geen enkele kans hadden gehad invloed op dit besluit uit te oefenen, zelfs als wij geweten hadden dat het in het voor-nemen lag.

En laten we beseffen dat het voor ons uiteraard een nadeel is, maar voor een groot aantal medewerkers van het LBS een grote bron van onzekerheid en verandering.

Derhalve exit Landbouwschap. En hoe nu verder, vroegen wij. Wel, jullie moeten zien zelf op eigen kracht goede betrekkingen op te bouwen met de partijen die jullie bijen nodig hebben in het bestuivings- en het drachtplanten-overleg en die mede de Ambrosiushoeve financieren. Dat zal nu geen probleem zijn, die verhoudingen zijn goed. Maar de mensen van nu worden ook een keer opgevolgd, en hoe zal het dan gaan? En zo moeten wij ook rechtstreeks contact met LTO opbouwen en het Ministerie LNV waarvoor het Landbouwschap eerst de schakel was. We hebben daarvoor de eerste stappen gepland.

Toen ik aan het voorzitterschap begon, wist ik niet dat ik met het LBS te maken zou krijgen, nog minder had ik verwacht dat ik het einde zou meemaken.

En ik herinner u aan mijn woorden op de laatste AV dat wij steeds meer op eigen benen komen te staan. Met de nadelen van meer werk en inspanning met name voor het HB, met het voordeel van onafhankelijkheid en meer vrijheid. Nu wat leuke zaken. Het naderend jubileum staat voortdurend op onze agenda in het HB en andere gesprekken. Het blijft nog een balanceren tussen – zoals wij in de bank zeiden – angst en hebzucht. Wat zouden we veel leuke dingen kunnen doen en wat een goede ideeën komen er op, maar kunnen we dat betalen? Ook beseffen we dat ons imkerwereldje een grote verscheidenheid kent van wensen en belangen en hoe kun je dat samenbrengen in iets samenvattends en toch voor elk wat wils. En waarom hebben de sponsors hun gelden niet belegd in afwachting van onze aanvraag? Het wordt dus schipperen en manoeuvreren, maar we vorderen intussen wel. We hebben een optie op een reservering in Zwolle voor de openingsmanifestatie, redelijk centraal gelegen en in elk geval voortreffelijk met de trein bereikbaar.

Het nieuwe bijenboek 'Werkboek bijen houden' is uit. De vierde en herziene druk van het boek van oud-voorzitter Jan Speelziek. In een kleine kring is het boek gepresenteerd. Het heeft een face-lift ondergaan en ziet er prima uit. Wij hebben de auteur uiteraard opnieuw bedankt voor de overdracht van de rechten aan de VBBN en hij

bedankte de imkers die hem hielpen. Voor beginnend en ervaren imker is er nu geen excuus meer voor de fouten die zij maken. Prima lesmateriaal vanuit de praktijk in de komende cursussen.

Het Platform Natuur in de Woonomgeving, u weet wel de Vlinderstichting en de VBBN, werd uitgenodigd een bijdrage te schrijven voor het handboek natuurvriendelijk tuinieren van de volkstuintersvereniging de AVVN. Dat resulteerde in een uitnodiging voor een bijeenkomst waarin het keurmerk hiervoor werd gepresenteerd. Ik beleefde dat als het zoveelste signaal dat het bewustzijn groeit dat we ons meer om het leven in de natuur moeten bekommeren. Precies wat het Platform nastreeft. Gaan wij zo de weg op naar natuurbeheer?

HB-vergaderingen april en mei 1996

Heyta van der Reijden-Rynja

Commissie Honing

De commissie Honing organiseert een symposium op zaterdag 2 november a.s. te Wageningen. De titel van het symposium luidt: Natuurzuivere honing. Sprekers uit binnen- en buitenland zullen een voordracht houden over het voorkomen en het voorkomen van residuen van bestrijdingsmiddelen in honing en was. Kosten f25,- voor VBBN-leden (bij vooruitbetaling f22,50), inclusief koffie en lunch.

Op 14 september vindt de Nationale Honingkeuring plaats, samen met de Zuidelijke Bonden, tijdens de Open Dag op de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek. Deelname aan de keuring is gratis, er wordt uitsluitend honing gekeurd. De NCB zal tijdens deze dag extra aandacht besteden aan het 75-jarig bestaan.

Commissie Drachtplanten

Een delegatie van het HB heeft de Koolzaaddag op 18 mei jl. bezocht. Dit jaar was definitief het laatste waarin door het Rijk koolzaad werd ingezaaid in de Flevopolder. Er zijn misschien nog mogelijkheden voor drachtgebieden binnen de ecologische landbouw.

Commissie Onderwijs

De nieuwe commissie Onderwijs heeft de eindtermen herzien. Eind mei zijn deze besproken met de AOC's en de andere imkerorganisaties om een gezamenlijk voorstel te doen. Het duurt dan nog twee jaar voordat ze zijn ingevoerd.

Het nieuwe 'Werkboek bijen houden' van J.J. Speelziek is op 20 mei jl. uitgekomen. De vierde druk is geheel herzien en up-to-date gemaakt. Het boek is uitstekend te gebruiken als uitgangspunt voor een cursus bijenhouden. Maar ook de ervaren imker zal met name in de nieuwe hoofdstukken veel wetenswaardigheden vinden. Het boek is in eigen beheer uitgegeven door de VBBN en te bestellen bij de afdeling Handel, 0317-422733.

Jubileumviering

• het minisymposium

Door de heer H. Wubbolts is het plan op tafel gelegd om een symposium te houden in Zwolle, met daaraan gekoppeld een bezoek aan het Ecodrome en enkele andere

activiteiten. Het is de bedoeling dat er een zo breed mogelijk programma wordt gepresenteerd waaraan zowel gevorderde als beginnende imkers iets kunnen ontleen. In samenwerking met de gemeente Zwolle zal een uitgebreid parallelprogramma worden opgezet met o.a. muziek, toneel en een bijenmarkt. Het HB hoopt het 100-jarig bestaan te kunnen gebruiken als een promotie-middel voor de bijenhouderij.

• de audio-visuele produktie

Het HB heeft gesprekken gevoerd met enkele producenten van audiovisuele media. Naar aanleiding van deze gesprekken heeft het HB besloten niet meer te spreken van een CD-i of CD-rom, omdat nog steeds niet helemaal duidelijk is welk medium voor onze doelgroepen het meest geschikt is. Wellicht kunnen er verschillende produkties gemaakt worden, uitgaande van hetzelfde materiaal, zoals een CD-rom voor educatieve doeleinden en een nieuwe videoproduktie zowel op cassette als op video-CD voor meer algemeen gebruik. Hopelijk valt in juni de beslissing.

• Fondsenwerving

Enkele HB-leden houden zich intensief met de fondsenwerving voor het jubileum bezig. De eerste brieven zijn de deur uit. Er is een comité van aanbeveling samengesteld, bestaande uit: de heren P. Winsemius, P. Steltman, A. Koster en M.J.E.M. Jager, de burgemeester van Wageningen.

• Ledenwerving

In de AV kwam weer eens naar voren dat de VBBN te weinig aan ledenwerving doet. De secretarissen worden bij deze nogmaals gewezen op:

- het pakket 'ledenwerving' met voorbeelden van persberichten, ideeën voor de inhoud van een korte oriëntatie-cursus, tips;
- het 'kennismakingspakket' voor nieuwe leden;
- de mogelijkheid om degenen die met goed gevolg een cursus hebben afgelegd **Bijen** de laatste drie maanden van het jaar gratis toe te laten sturen.

Ledenwerving kan het best op lokaal niveau gebeuren. Het HB zal nieuwe impulsen geven aan het bestaande ledenwerfpakket en het assortiment cadeau's voor groeiende subverenigingen uitbreiden.

• Statuten

Er is een nieuwe afspraak gemaakt met de notaris. Gebleken is dat bij een vorig gesprek de wensen tot verbetering niet helemaal duidelijk waren overgekomen. Het is nog steeds de bedoeling dat de nieuwe Statuten worden vastgesteld in de AV van 1997.

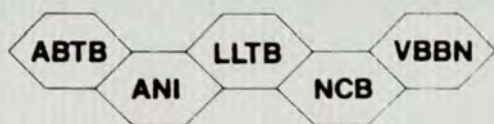
• Sponsorloterij

Er zijn inlichtingen gevraagd bij de Sponsorloterij. Deze loterij zorgt ervoor dat 60 % van de inleg met als opgegeven doel 'VBBN' wordt uitbetaald aan de VBBN. Het ligt absoluut niet in de lijn van het Hoofdbestuur om welke vorm van loterij dan ook te propageren. Maar het is mogelijk dat er al imkers zijn die in de een of andere vorm in een loterij meespelen. Die zouden dan kunnen overstappen op de sponsorloterij. Dit idee strookt ook met de opmerking die diverse malen in groepsvergaderingen en ook weer in de laatste AV is gemaakt dat het HB moet proberen andere bronnen van financiering aan te boren. Het HB zal deze suggestie inbrengen in de vergadering met de groepsbesturen op 5 oktober a.s.

Aanmeldingsformulieren zijn op het Algemeen Secretariaat verkrijgbaar.

• Vertaling folder

Subvereniging Waterland stelde de vraag of het interessant zou zijn een honingfolder in het Turks en/of Marokkaans te vertalen. Hierbij leg ik de vraag voor aan de leden: hebben jullie veel Turkse of Marokkaanse honingklanten, en is het moeilijk ze duidelijk te maken dat gekristalliseerde honing géén toegevoegde suiker bevat, laat het mij weten. Bij voldoende animo zoeken wij naar iemand die de folder 'Bijen en bijenprodukten' kan vertalen.

J. Beekman

Het bestuur van de Bedrijfsraad (BR) kwam op 3 juni 1996 in Wageningen bijeen. De volgende punten stonden op de agenda:

- De afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap wordt opgeheven. Het bestuur heeft naar aanleiding hiervan besloten om andere wegen in te slaan om de algemene belangen van de imkerij te waarborgen. Door deze opheffing is de ingang naar de overheid niet meer vanzelfsprekend. U wordt te zijner tijd op de hoogte gehouden met betrekking tot deze materie.
- Namens de BR wordt een afgevaardigde gevraagd zitting te nemen in de commissie 'Honingbij en wilde bijen'. Mevrouw C. Reker neemt voorlopig deze plaats in.
- De brief van de gemeente Ameland over de bescherming van de eilanden Ameland, Schiermonnikoog en Vlieland tegen ongewenste invloeden door het overbrengen van bijen van het vasteland naar de eilanden. De BR gaat accoord als het argument het voorkómen van 'ziekte-overbrenging' is, echter niet als het gaat om bescherming van de drachtgebieden.
- Einde koolzaadcommissie. Van deze commissie die de koolzaadvelden beheerde, is op een goede manier afscheid genomen. Er is nu uit de commissie een Stichting voortgekomen die de flora en fauna in de polder gaat beheren. De imkerij is hierin ook vertegenwoordigd.
- Onderwijs. In overleg met de AOC's en de imkerorganisaties zijn de eindtermen voor de beginnerscursus vastgesteld. Dit in zeer goede samenwerking. De prijs voor een beginnerscursus is vastgesteld op f165,-. De cursussen voor gevorderden en bijenteeltleraren moeten nog aan de orde komen.
- De onderzoeksvoorstellen voor de Ambrosiushoeve voor het jaar 1997, ingediend door de ANI, zijn besproken. De voorstellen zullen te zijner tijd in **Bijen** worden toegelicht door een vertegenwoordiger van de Ambrosiushoeve.